

תורה שבעל-פה

דינים ומבוא לתושבע"פ לנבחנים ברמה של 5 יח"ל
יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — דינים על פי "קיצור שולחן ערוך" — $(8 \times 3) + (9 \times 3)$ — 51 נקודות
פרק שני — שאלות כלליות ומושגים בהלכה — $(5 \times 4) + (9 \times 1)$ — 29 נקודות
פרק שלישי — מבוא לתושבע"פ — (10×2) — 20 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: כל חומר עזר.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – דינים

על פי "קיצור שולחן ערוך"

(51 נקודות)

בפרק זה עשר שאלות (1-10), ומהן עליך לבחור בשש:
בשלוש מהשאלות 1-5 ובשלוש מהשאלות 6-10.

שים לב: אין צורך לציין מקור.

בחר בשלוש מהשאלות 1-5, ובכל שאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

(לכל שאלה – 9 נקודות; סה"כ – 27 נקודות)

1. א. (1) מתי תחילת זמן קריאת שמע של שחרית?
 (2) מתי תחילת הזמן שבו אפשר להתפלל תפילת עמידה בבוקר לכתחילה?
 (3) כיצד נהגו הוותיקין? פרט.
 (7 נקודות)
- ב. סדר את הזמנים שלפניך מן המוקדם למאוחר:
 "הנץ החמה", "עלות השחר", "משיראה את חברו הרגיל עמו קצת בריחוק ד' אמות ויכירנו". (2 נקודות)
2. א. בבתי כנסת רבים הגבאי נוהג להכריז בראש חודש "יעלה ויבוא" אחרי ברכת "גאל ישראל" בשחרית.
 האם מנהג זה נכון לפי ההלכה? נמק. (5 נקודות)
- ב. נדב הגיע לבית הכנסת כאשר הציבור התכוון לתפילת עמידה של שחרית, ומיד נעמד והצטרף לתפילת העמידה עם הציבור.
 האם נדב נהג לפי ההלכה? נמק. (4 נקודות)
3. א. מתי אין תשלומין לתפילת עמידה? ציין שני מצבים. (5 נקודות)
- ב. יוסי שכח להתפלל תפילת ערבית. בבוקר שלאחר מכן התפלל שחרית, ואז השתהה שעה ארוכה בענייני עסקיו.
 האם הוא יכול להשלים את תפילת ערבית? הסבר. (4 נקודות)

4. א. (1) מאיזו שעה (זמנית) ביום אפשר להתפלל תפילת מנחה, ובאיזו שעה עדיף להתפלל לכתחילה?

(2) האם מותר לאכול סמוך למנחה? פרט.

(6 נקודות)

ב. באיזה מקרה נהגו להקל ולהתפלל ערבית לפני צאת הכוכבים? נמק. (3 נקודות)

5. א. היוצא לטיול ברגל —

(1) באיזה מקרה הוא חייב בתפילת הדרך?

(2) ממתי ראוי שיאמר את תפילת הדרך?

(5 נקודות)

ב. יאיר ויוחאי סיימו בטבריה טיול של יום ותכננו להישאר ללון בעיר, אך כשפגשו את

חברם נועם, שהיה בדרכו לקבר רשב"י במירון, החליטו להצטרף אליו.

האם יאיר ויוחאי צריכים לומר שוב תפילת הדרך? הסבר מדוע. (4 נקודות)

בחר בשלוש מהשאלות 6-10, ובכל שאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

(לכל שאלה – 8 נקודות; סה"כ – 24 נקודות)

6. א. הסבר את הכלל "כל המצוות מברך עליהן עובר לעשייתן", והבא דוגמה לכלל זה

(חוץ מנטילת ידיים). (4 נקודות)

ב. כיצד כלל זה בא לידי ביטוי בנטילת ידיים לסעודה? הסבר. (4 נקודות)

7. א. אדם שניגש לשירותים לפני סעודה שיש בה לחם – כיצד עליו לנהוג לעניין

נטילת ידיים? (3 נקודות)

ב. אדם שניגש לשירותים באמצע סעודה שיש בה לחם, ורוצה לשוב ולאכול לחם –

(1) האם עליו ליטול ידיו שוב ולברך על הנטילה?

(2) כיצד עליו לנהוג לעניין ברכת המוציא? נמק.

(5 נקודות)

8. א. מהי ברכה שאינה צריכה? הסבר והדגם. (4 נקודות)

ב. מי שאכל ענבים ותפוזים – כל אחד מהם בשיעור הראוי לברכה אחרונה – כיצד

עליו לנהוג לעניין ברכה אחרונה? נמק. (4 נקודות)

9. א. **(1)** מהי הכמות הקטנה ביותר של לחם המחייבת ברכת המזון?

(2) עד מתי מותר לברך ברכת המזון אחרי סיום האכילה?

(5 נקודות)

ב. שלמה הצטרף למעגל הרוקדים בחתונה בזמן שבירך ברכת המזון.

דוד אסף את הצלחות שבשולחן ומסר אותן למלצר בזמן שבירך ברכת המזון.

האם שלמה ודוד נהגו כהלכה? נמק. (3 נקודות)

10. א. שני אנשים אכלו יחד, וכשסיימו לאכול הצטרף אליהם אדם נוסף –

באילו תנאים מצטרפים השלושה לזימון? בתשובתך התייחס לשניים הראשונים

ולאדם השלישי. (4 נקודות)

ב. שלושה אנשים אכלו יחד וסיימו לאכול בזמנים שונים –

כיצד עליהם לנהוג לעניין הזימון? פרט את האפשרויות השונות. (4 נקודות)

פרק שני – שאלות כלליות ומושגים בהלכה (29 נקודות)

ענה על חמש שאלות:

על שאלה 11 (חובה) (9 נקודות), ועל ארבע מהשאלות 12-17 (לכל שאלה – 5 נקודות).
ענה בקצרה, אין צורך לנמק ולבסס את התשובות.

11. שאלת חובה

יעל הוזמנה ל"עונג שבת" אצל חברתה. על השולחן היו מונחים
ענבים, אגסים, יין, בננות ועוגות. יעל רצתה לאכול מכל המינים.

א. מהו סדר האכילה הנכון? (5 נקודות)

ב. לאחר שיעל אכלה מכל המינים, אילו ברכות עליה לברך? (4 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 12-17. בשאלות אלה אינך נדרש לנמק את תשובתך.

12. מדוע נוהגים לכסות את החלות כשמקדשים על היין בשבת?

13. מתי מתחילים להזכיר גבורות גשמים, ומתי מתחילים לשאול על הגשמים?

14. מה הם ארבעת המקומות בתפילת עמידה שבהם כורעים ומשתחוים?

15. ט' באב ויום הכיפורים שחלים בשבת – מתי יהיה הצום בכל אחד מהם?

16. עד איזה יום בחודש מותר לקדש את הלבנה?

17. מה ההבדל בין לשון הרע להוצאת שם רע?

פרק שלישי – מבוא לתושבע"פ (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 18-20 (לכל שאלה – 10 נקודות).

18. א. לפניך שני מקורות (1)-(2).

איזו מידה מן המידות שהתורה נדרשת בהן באה לידי ביטוי בכל אחד מן המקורות?

(1) "מצוות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות... גמר מתפילין: מה תפילין נשים

פטורות, אף כל מצוות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות".

(2) "כמה מעניקים לו?... ר' יהודה אומר שלושים... מאי טעמא...?

יליף נתינה נתינה מעבד".

(6 נקודות)

ב. לאיזו מידה מיי"ג מידות מתייחס הכלל "אין עונשין מן הדין"? הסבר את הכלל.

(4 נקודות)

19. א. ציין שמות של שלושה מדרשי תנאים, וכתוב מתי נפסקת הלכה על פי מדרשי

התנאים. (5 נקודות)

ב. כתוב שני הבדלים בין דרך הלימוד של דינים במדרשי ההלכה לבין דרך הלימוד

של דינים במשנה. (5 נקודות)

20. א. הסבר מדוע אי-אפשר שתהיה תורה שבכתב בלי תורה שבעל-פה. (5 נקודות)

ב. הבא שתי דוגמאות לעניינים מהתורה שבעל-פה שמוזכרים בנביאים או בכתובים.

(5 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך